

# Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Ο Θεμέλιος Χάρτης Προστασίας (Ν. 2101/1992)

|                  |                         |
|------------------|-------------------------|
| Υιοθετήθηκε:     | 20 Νοεμβρίου 1989 (ΟΗΕ) |
| Ελληνική Κύρωση: | ΦΕΚ 192, τ. Α' / 1992   |
| Δομή:            | 54 Άρθρα                |

# Το Φιλοσοφικό Υπόβαθρο: Μια Ιστορική Δέσμευση



## Εγγενής Αξιοπρέπεια

Η αναγνώριση των ίσων και αναφαίρετων δικαιωμάτων αποτελεί το θεμέλιο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης.



## Η Οικογένεια ως Πυρήνας

Η θεμελιώδης μονάδα της κοινωνίας και το φυσικό περιβάλλον για την ανάπτυξη και ευημερία. Πρέπει να έχει την προστασία του Κράτους.



## Η Ανάγκη Ειδικής Προστασίας

Το παιδί, λόγω φυσικής και διανοητικής ανωριμότητας, χρειάζεται ειδική νομική προστασία, τόσο πριν όσο και μετά τη γέννησή του.

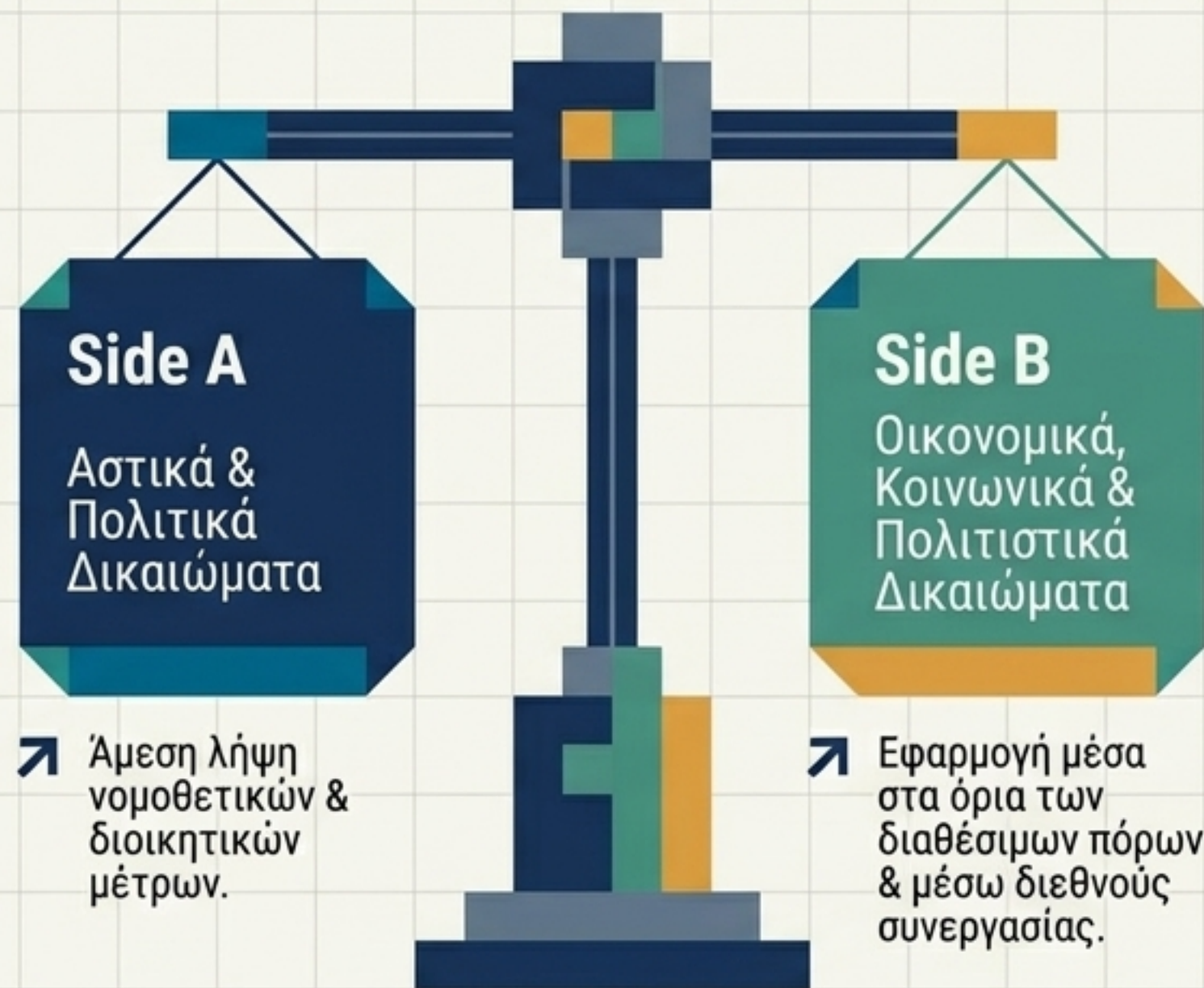
# Ορισμός και Κρατική Ευθύνη

## Ποιος θεωρείται 'Παιδί';

Κάθε ανθρωπινό ον μικρότερο των 18 ετών, εκτός εάν η ενηλικίωση επέρχεται νωρίτερα σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

# Art. 1

## Υποχρεώσεις του Κράτους (Art. 4)



# Οι Τέσσερις Κατευθυντήριες Αρχές



## Απαγόρευση Διακρίσεων (Art. 2)

Εγγύηση δικαιωμάτων χωρίς καμία διάκριση φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, αναπηρίας ή περιουσίας του παιδιού ή των γονέων του.



## Δικαίωμα στη Ζωή και Ανάπτυξη (Art. 6)

Το εγγενές δικαίωμα στη ζωή. Τα Κράτη εξασφαλίζουν στο μέτρο του δυνατού την επιβίωση και την ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού.



## Σεβασμός των Απόψεων (Art. 12)

Δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης γνώμης για κάθε θέμα που το αφορά. Οι απόψεις λαμβάνονται υπόψη ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητα.



## Το Βέλτιστο Συμφέρον του Παιδιού (Art. 3)

Σε όλες τις αποφάσεις (δικαστικές, διοικητικές, κοινωνικές), το συμφέρον του παιδιού πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη.

# Η Αρχιτεκτονική της Σύμβασης



# Το Δικαίωμα στην Ταυτότητα και την Οικογένεια



Εγγραφή στο ληξιαρχείο αμέσως μετά τη γέννηση.

Δικαίωμα σε όνομα, ιθαγένεια και διατήρηση ταυτότητας (χωρίς παράνομη ανάμιξη).

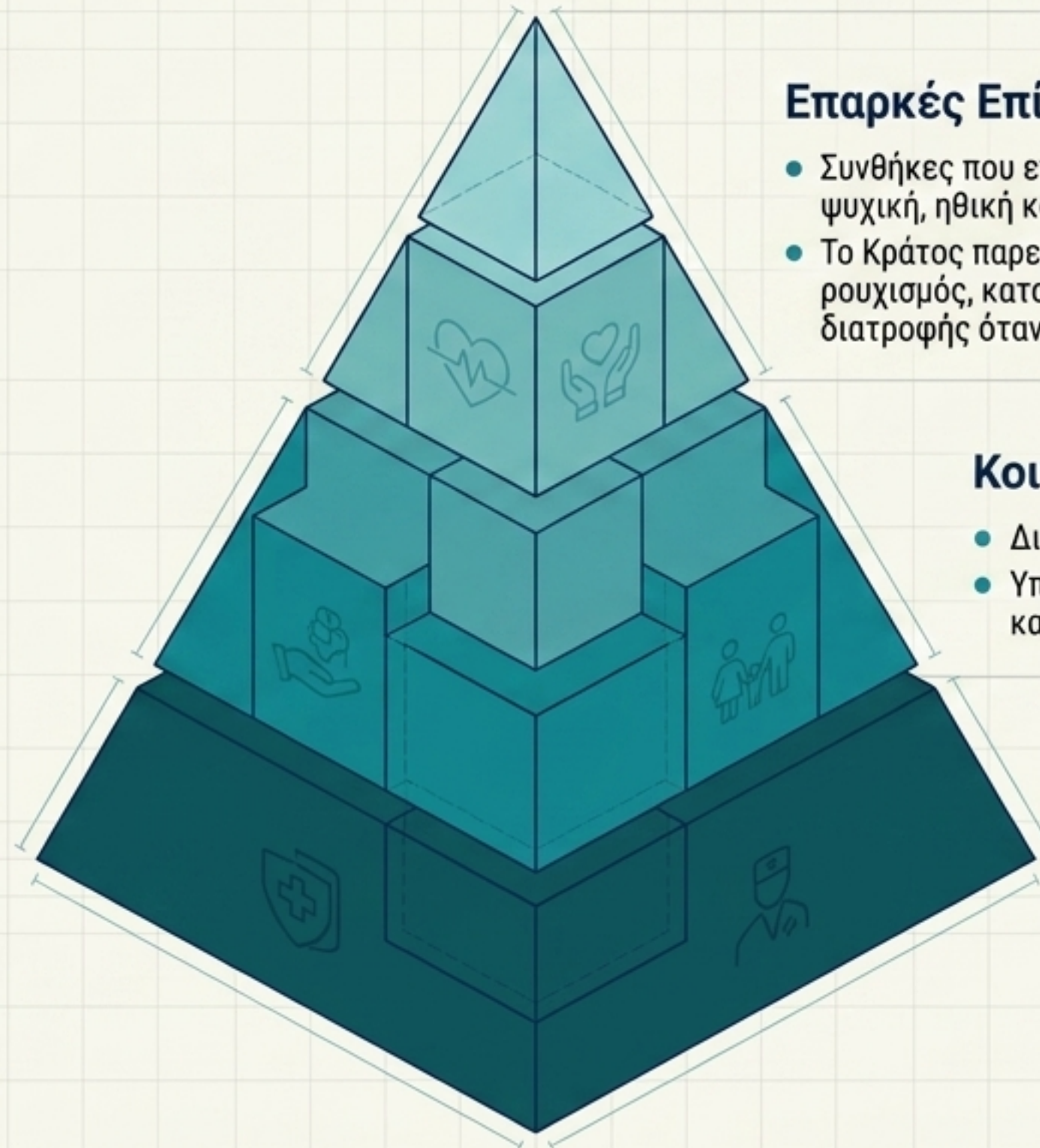
Κοινή, πρωταρχική ευθύνη και των δύο γονέων για την ανατροφή.

Μη αποχωρισμός: Κανένα παιδί δεν αποχωρίζεται τους γονείς του παρά μόνο όταν οι αρχές κρίνουν ότι είναι αναγκαίο για το συμφέρον του (π.χ. κακομεταχείριση).

Αιτήσεις οικογενειακής επανένωσης εξετάζονται με θετικό πνεύμα, ανθρωπισμό και ταχύτητα.

Λήψη μέτρων κατά των αθέμιτων μετακινήσεων και κατακρατήσεων στο εξωτερικό.

# Υγεία, Πρόνοια και Επίπεδο Ζωής



## Επαρκές Επίπεδο Ζωής (Art. 27)

- Συνθήκες που επιτρέπουν σωματική, πνευματική, ψυχική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξη.
- Το Κράτος παρεμβαίνει με υλική βοήθεια (διατροφή, ρουχισμός, κατοικία) και εξασφαλίζει την είσπραξη διατροφής όταν οι γονείς αδυνατούν ή αμελούν.

## Κοινωνική Πρόνοια (Art. 26)

- Δικαίωμα σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης.
- Υπολογισμός με βάση τους πόρους του παιδιού και της οικογένειας.

## Υγεία & Περίθαλψη (Art. 24)

- Πρόσβαση στο καλύτερο δυνατό επίπεδο υγείας.
- Μείωση βρεφικής θνησιμότητας, καταπολέμηση ασθενειών με θρεπτικές τροφές και καθαρό πόσιμο νερό. Κατάργηση επιβλαβών παραδοσιακών πρακτικών.

# Εκπαίδευση, Παιχνίδι και Πολιτισμός

**Εισροή**  
(Πρόσβαση - Art. 28)



**Στοιχειώδης εκπαίδευση:**  
Υποχρεωτική και Δωρεάν.



**Δευτεροβάθμια:** Ανοιχτή  
και προσιτή (με χρηματική  
βοήθεια αν απαιτείται).



**Ίχολική πειθαρχία:**  
Εφαρμόζεται με σεβασμό  
στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

**Στόχος**  
(Σκοπός της Παιδείας - Art. 29)



**Ολόπλευρη ανάπτυξη** της  
προσωπικότητας και των χαρισμάτων.



**Σεβασμός** στα ανθρώπινα δικαιώματα,  
τους γονείς, την εθνική ταυτότητα και  
το φυσικό περιβάλλον.



**Προετοιμασία** για υπεύθυνη ζωή  
σε πνεύμα ανοχής και ειρήνης.

**Αποτέλεσμα**  
(Ελεύθερος Χρόνος - Art. 31)



**Δικαίωμα** στην ανάπαυση,  
στο παιχνίδι και στην  
ελεύθερη συμμετοχή  
στην πολιτιστική και  
καλλιτεχνική ζωή.

# Αστικά Δικαιώματα και Ελευθερίες

## Έκφραση (Art. 13)



Ελευθερία αναζήτησης, λήψης και διάδοσης πληροφοριών (προφορικά, γραπτά, καλλιτεχνικά). Περιορίζεται μόνο για το σεβασμό των άλλων ή τη δημόσια τάξη.

## Σκέψη & Θρησκεία (Art. 14)



Ελευθερία συνείδησης. Οι γονείς καθοδηγούν το παιδί ανάλογα με την ανάπτυξη των ικανοτήτων του.

## Συναναστροφή (Art. 15)



Δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και της της ειρηνικής συνάθροισης.

## Ιδιωτικότητα (Art. 16)



Προστασία από αυθαίρετες επεμβάσεις σε ζωή, οικογένεια, κατοικία, αλληλογραφία και υπόληψη.

## Ο Ρόλος των ΜΜΕ (Art. 17)

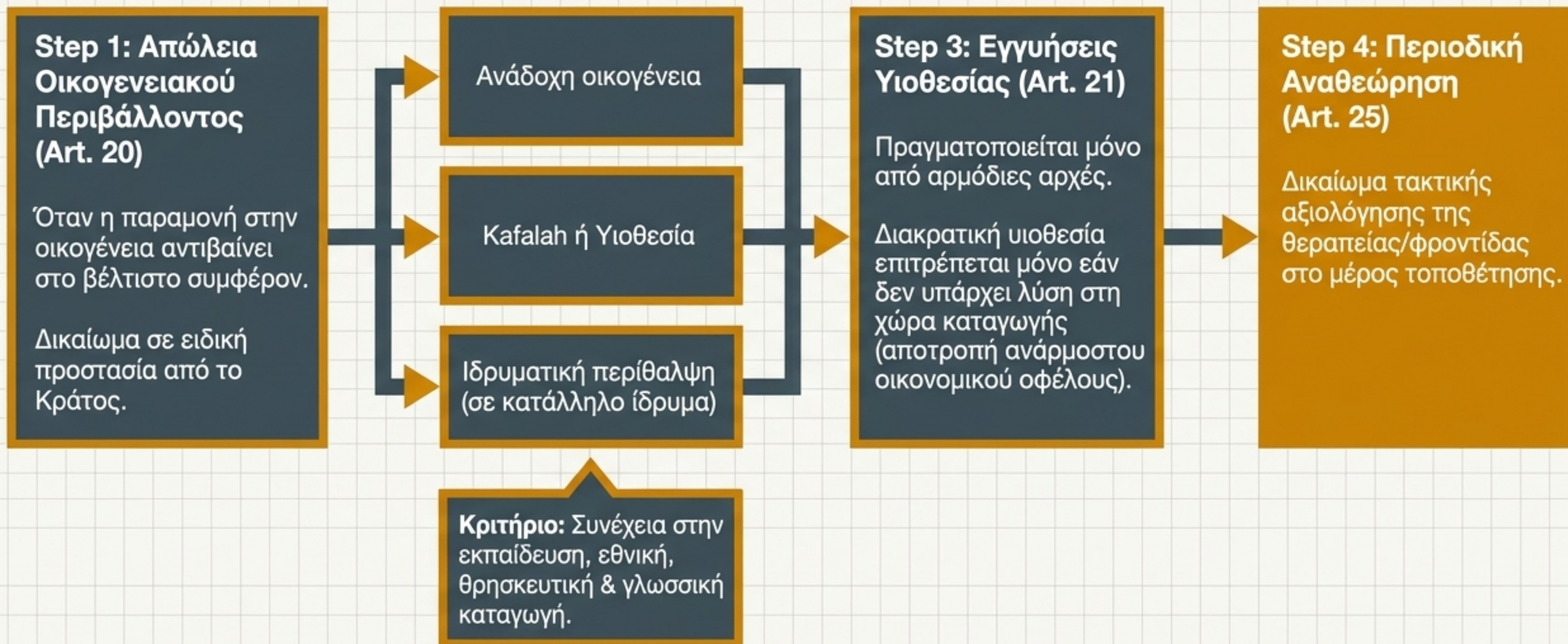
Ενθάρρυνση διάδοσης επωφελούς υλικού (κοινωνικά/πολιτιστικά). Προστασία από πληροφορίες που βλάπτουν την ευημερία.



# Η Ασπίδα Προστασίας: Απειλές και Εκμετάλλευση



# Εναλλακτική Επιμέλεια και Υιοθεσία



# Ενισχυμένη Προστασία: Ευάλωτες Ομάδες Παιδιών



**Παιδιά  
Πρόσφυγες**  
(Art. 22)

**Αρχή:** Κατάλληλη προστασία και ανθρωπιστική βοήθεια, ασχέτως αν συνοδεύονται.

**Δράση Κράτους:** Συνεργασία με ΟΗΕ για εντοπισμό γονέων, οικογενειακή επανένωση, και ίση μεταχείριση με παιδιά στερημένα οικογένειας εάν είναι ασυνόδευτα.



**Παιδιά με  
Αναπηρία**  
(Art. 23)

**Αρχή:** Πλήρη και αξιοπρεπή ζωή σε συνθήκες που ευνοούν την αυτονομία και την ενεργό συμμετοχή.

**Δράση Κράτους:** Παροχή ειδικής φροντίδας, αποκλειστική πρόσβαση σε εκπαίδευση/αποκατάσταση, διεθνής ιατρική ανταλλαγή.



**Μειονότητες  
& Αυτόχθονες**  
(Art. 30)

**Αρχή:** Δικαίωμα στην πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική ταυτότητα.

**Δράση Κράτους:** Διασφάλιση του δικαιώματος χρήσης της δικής τους γλώσσας και θρησκείας από κοινού με τα άλλα μέλη της ομάδας.

# Ακραίες Συνθήκες: Δικαιοσύνη και Ένοπλες Συρράξεις

## Ποινική Δικαιοσύνη (Art. 37 & 40)

Όχι βασανιστήρια.

**Απαγορεύεται:** Θανατική ποινή & ισόβια χωρίς αναστολή για κάτω των 18.

**Κράτηση:** Έσχατο μέτρο, μικρότερη δυνατή διάρκεια, διαχωρισμός από ενήλικες.

**Δικαιώματα:** Τεκμήριο αθωότητας, νομική εκπροσώπηση, ταχεία δίκη. Στόχος η επανένταξη.

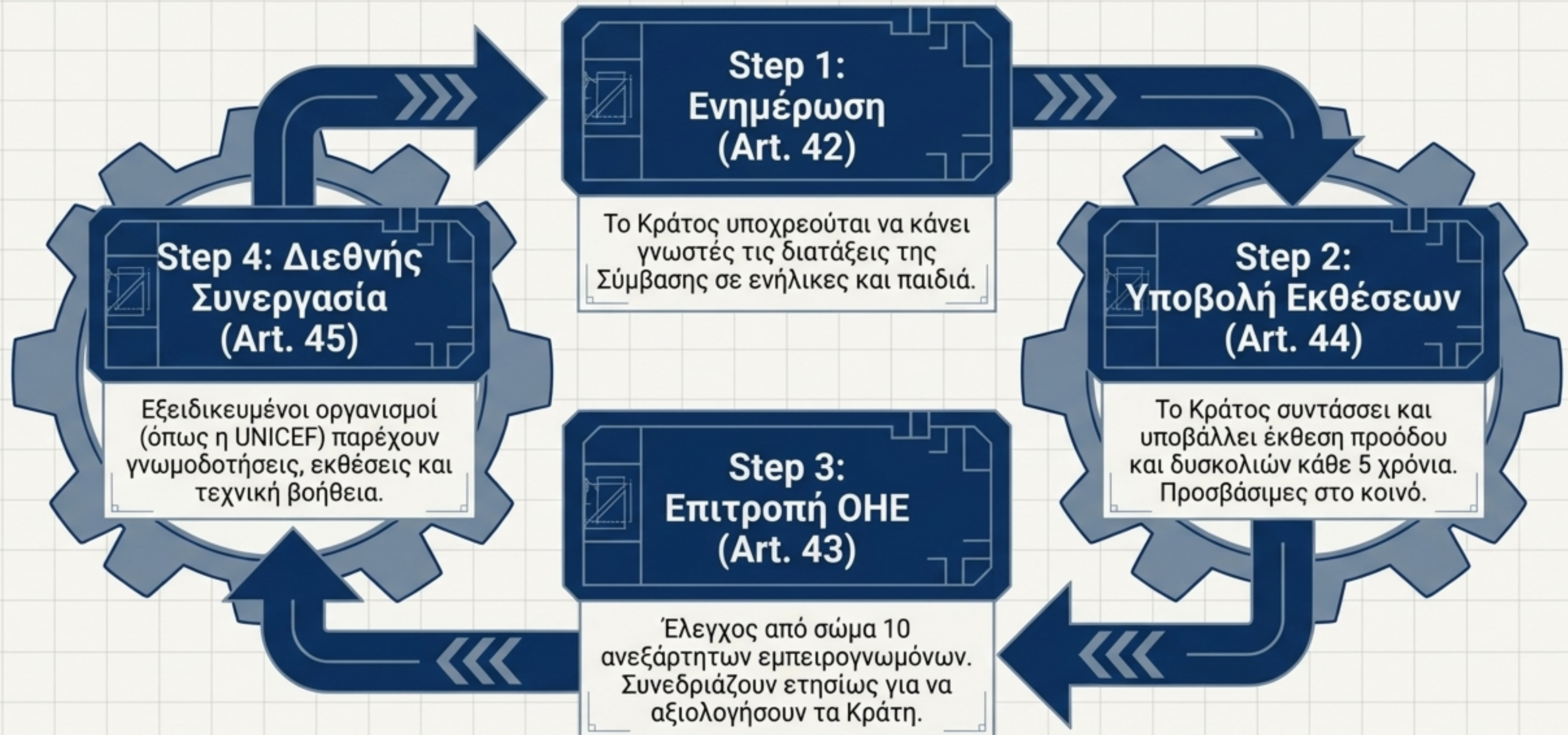
## Ένοπλη Σύρραξη & Ανάρρωση (Art. 38 & 39)

**Ηλικιακό Όριο:** Καμία άμεση συμμετοχή σε εχθροπραξίες κάτω των 15 ετών (και προτεραιότητα σε μεγαλύτερους κατά την επιστράτευση 15-18).

**Προστασία Αμάχων:** Απόλυτη προστασία δυνάμει του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

**Αποκατάσταση:** Το Κράτος οφείλει να παρέχει σωματική και ψυχολογική ανάρρωση σε θύματα πολέμου/ρίων σε περιβάλλον αξιοπρέπειας.

# Ο Μηχανισμός Ελέγχου και Λογοδοσίας (Μέρος II)



# Η Αλλαγή του Παραδείγματος

## Από Αντικείμενο...

Ιστορικά, τα παιδιά αντιμετωπίζονταν ως περιουσία των γονέων τους ή ως παθητικοί αποδέκτες φιλανθρωπίας.



## ...Σε Υποκείμενο Δικαίου

Η Σύμβαση θεμελιώνει ότι το παιδί είναι αυτόνομος κάτοχος εγγενών ανθρωπινων δικαιωμάτων.

Η Διεθνής Σύμβαση (N. 2101/1992) δεν παρέχει απλώς οδηγίες. Δημιουργεί ένα νομικά δεσμευτικό οικοσύστημα όπου το Κράτος, η Οικογένεια και η Διεθνής Κοινότητα λειτουργούν με έναν αδιαπραγμάτευτο άξονα: **Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.**